ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 16ης Δεκεμβρίου 1992 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Το Bundesfinanzhof υποβάλλει στο Δικαστήριο τέσσερα προδικαστικά ερωτήματα, με τα οποία ζητεί, στην ουσία, να εξακριβώσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να κατατάξει στη Συνδυασμένη Ονοματολογία ένα αμυλώδες προϊόν (με περιεκτικότητα σε άμυλο 99 % κατά βάρος και περιεκτικότητα σε ακετύλιο 0,65 % κατά βάρος, καθοριζόμενη με τη μέθοδο Ewers), το οποίο αποτελείται από φυσικό άμυλο πατάτας αναμεμιγμένο με ουδετεροποιημένο εστέρα πατάτας και απαλλαγμένο από ακετυλαλδεδη.

Το προϊόν αυτό προορίζεται προς χρησιμοποίηση στη βιομηχανία του χαρτιού και την κλωστοϋφαντουργία, μπορεί δε επίσης, εκ της φύσεώς του, να χρησιμοποιείται προς βρώση, αν και τούτο δεν επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία περί των τροφίμων.

2. Αρχίζω υπενθυμίζοντας ότι τα άμυλα υπάγονται καταρχήν στο κεφάλαιο 11 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (προϊόντα αλευροποιΐας, βύνη, άμυλα κάθε είδους, ινουλίνη, γλουτένη από σιτάρι) και ότι το άμυλο πατάτας κατατάσσεται ειδικότερα στη διάκριση 1108 1300.

Εντούτοις, στη σημείωση 1, στοιχείο β, του κεφαλαίου αυτού διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται στο εν λόγω κεφάλαιο τα αλεύρια, τα σιμιγδάλια και τα παρασκευασμένα άμυλα της κλάσεως 1901. Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν το επίδικο προϊόν υπάγεται σ' αυτήν την άλλη κλάση.

Σ' αυτό μπορούν να βοηθήσουν οι επεξηγηματικές σημειώσεις του εναρμονισμένου συστήματος [1]. Οι σημειώσεις αυτές ορίζουν ότι η κλάση 1901, που αφορά ειδικότερα τα παρασκευάσματα διατροφής από άμυλα που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού, καλύπτει ένα σύνολο παρασκευασμάτων διατροφής από αλεύρια, σιμιγδάλια, άμυλα κάθε είδους ή εκχυλίσματα βύνης, που λαμβάνουν τα ουσιαστικά τους χαρακτηριστικά από αυτές τις ουσίες. Οι επεξηγηματικές σημειώσεις προσθέτουν ότι τα εν λόγω παρασκευάσματα προορίζονται συχνά για την ταχεία παρασκευή ποτών, ζωμών, παιδικών τροφών, διαιτητικών γευμάτων, και ότι μπορούν επίσης να αποτελούν ενδιάμεσα παρασκευάσματα που προορίζονται για τη βιομηχανία των τροφίμων.

Ναι μεν τα φυσικά χαρακτηριστικά του επίδικου προϊόντος δεν εμποδίζουν την κατάταξή του στην κλάση 1901, πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η κλάση αυτή φαίνεται ότι αφορά ειδικά τα προϊόντα που προορίζονται για τη βιομηχανία τροφίμων, ενώ το εν λόγω αμυλώδες μίγμα, αν και καταρχήν μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς βρώση, δεν φαίνεται ότι προορίζεται στην πραγματικότητα για τον σκοπό αυτό, η δε εθνική

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, οι επεξηγηματικές σημειώσεις, έστω και αν δεν μπορούν να τροποποιήσουν το κείμενο του Δασμολογίου, αποτελούν σημαντικό ερμηνευτικό στοχείο, που καθιστά δυνατή τη διευκρίνιση του περιεχομένου των διαφόρων δασμολογικών κλάσεων και διακρίσεων.

κανονιστική ρύθμιση εμποδίζει τη διάθεση στο εμπόριο της ουσίας αυτής ως τρόφιμο.

3. Εντούτοις, προτού συναχθεί ότι το επίδικο προϊόν, που αποτελείται από μίγμα αμύλου πατάτας και εστεροποιημένου αμύλου πατάτας, μπορεί να καταταγεί στη διάκριση 1108 1300, η οποία αφορά ειδικότερα μόνο το άμυλο πατάτας, πρέπει να ερευνηθεί μήπως ταιριάζει περισσότερο σε άλλες κλάσεις της ονοματολογίας.

Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστηρίζει ειδικότερα ότι η πιο πρόσφορη όσον αφορά το εν λόγω αμυλώδες μίγμα κατάταξη μπορεί να γίνει στη διάκριση 3505 1050, που αφορά τα εστεροποιημένα ή αιθεροποιημένα άμυλα.

Κατά τις επεξηγηματικές σημειώσεις του εναρμονισμένου συστήματος σχετικά με την κλάση 3505, η δεξτρίνη και τα άλλα τροποποιημένα άμυλα που περιλαμβάνονται στην κλάση αυτή είναι προϊόντα που προέρχονται από τη μεταποίηση αμύλων με θερμότητα, χημικά προϊόντα (οξέα, αλκαλικές ουσίες, κ.λπ.) ή ένζυμα, καθώς και τροποποιημένα άμυλα, για παράδειγμα με οξείδωση, αιθεροποίηση ή εστεροποίηση. Μεταξύ των εστεροποιημένων αμύλων, οι επεξηγηματικές σημειώσεις παραθέτουν, ως παράδειγμα, τα οξεικά άμυλα που χρησιμοποιούνται στην κλωστοϋφαντουργία ή τη βιομηχανία του χαρτιού και τα νιτρικά άμυλα, που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή εκρηκτικών.

Πάντοτε κατά τις επεξηγηματικές σημειώσεις, η κλάση 3505 δεν περιλαμβάνει τα μη μεταποιημένα άμυλα (κλάση 1108), ούτε τα προϊόντα για το κολλάρισμα με βάση το άμυλο ή τη δεξτρίνη για την κλωστοϋφαντουργία, τη βιομηχανία του χαρτιού ή τις παρόμοιες βιομηχανίες (κλάση 3809).

4. Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί, όσον αφορά την κατάταξη στο Δασμολόγιο, αν το επίδικο προϊόν μπορεί να θεωρηθεί ως μεταποιημένο άμυλο και, ειδικότερα, ως άμυλο που έχει μεταποιηθεί με εστεροποίηση.

Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί καταρχάς ότι, όπως προκύπτει από τη Διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου, η χρησιμοποιουμένη εν προκειμένω μέθοδος δεν προκαλεί μια πραγματική εστεροποίηση του αμύλου, διότι από τον εστέρα αμύλου πατάτας έχει αφαιρεθεί, πριν την ανάμιξή του με φυσικό άμυλο, η ακετυλαλδεδη, το δε προϊόν έχει ουδετεροποιηθεί.

Επιπλέον, όσον αφορά την αντίρρηση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, κατά την οποία το εν λόγω προϊόν δεν διακρίνεται εξωτερικά από έναν εστέρα αμύλου πατάτας ελαφρώς μεταποιημένο, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου [2], το γεγονός ότι δύο εμπορεύματα δεν έχουν αντικειμενικά χαρακτηριστικά ή ιδιότητες που να τα διακρίνουν μεταξύ τους δεν σημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν να τύχουν διαφορετικής μεταχειρίσεως με βάση άλλα επιδεκτικά αποδείξεως αντικειμενικά στοιχεία.

5. Είναι ακριβές ότι, κατά τον γενικό κανόνα 3, στοιχείο β', για την ερμηνεία της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, τα μίγματα που αποτελούνται από διαφορετικές ουσίες ή που κατασκευάζονται με συναρμολόγηση διαφορετικών ειδών μπορούν να κατατάσσονται με βάση την ουσία ή το είδος που τους προσδίδει τον ουσιώδη χαρακτήρα τους.

2 — Βλ. την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1973, 149/73, Witt (Συλλογή τόμος 1973, σ. 865).

Εντούτοις, όπως ορθά παρατηρεί η Επιτροπή, οι αναλογίες του εστέρα αμύλου και του φυσικού αμύλου οδηγούν στη σκέψη ότι μάλλον το τελευταίο είναι η ουσία που χαρακτηρίζει το επίδικο προϊόν. Επιπλέον, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στη Διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου ότι ο εστέρας αμύλου πατάτας που περιέχεται στο μίγμα του προσδίδει τον ουσιώδη χαρακτήρα του, ενώ μία πραγματογνωμοσύνη περί της οποίας γίνεται λόγος στη Διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου, πραγματοποιηθείσα από το γερμανικό ομοσπονδιακό ινστιτούτο ερευνών επί της μεταποιήσεως των σιτηρών και γεωμήλων, αναφέρει ότι ο χαρακτήρας του φυσικού αμύλου δεν μεταβάλλεται με την ξηρή ανάμιξή του με εστέρα αμύλου πατάτας.

Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω παρατηρήσεων νομίζω ότι δεν είναι δυνατή η κατάταξη του εν λόγω προϊόντος στη διάκριση 3505 1090, που αφορά τα άλλα τροποποιημένα άμυλα, διότι και η διάκριση αυτή προϋποθέτει εν πάση περιπτώσει την ύπαρξη ουσιώδους μεταποιήσεως του προϊόντος βάσεως. Πράγματι, οι επεξηγηματικές σημειώσεις του εναρμονισμένου συστήματος παραθέτουν, ως παράδειγμα, τη διαλδεδη του αμύλου και το άμυλο που έχει υποστεί επεξεργασία με φοριαλδεδη ή επεχλωρυδρίνη.

6. Στη συνέχεια, το εθνικό δικαστήριο ζητεί ρητώς να πληροφορηθεί αν το επίδικο προϊόν, ο προορισμός του οποίου, διευκρινίζει ειδικότερα το ως άνω δικαστήριο, δεν μπορεί να καθοριστεί σε συνάρτηση με τη σύνθεση και την παρουσίασή του, μπορεί να καταταχθεί στη διάκριση 2809 ως άλλο παρασκεύασμα με βάση αμυλώδεις ουσίες που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού, το οποίο χρησιμοποιείται στην κλωστοϋφαντουργία και τη βιομηχανία του χαρτιού.

Επ' αυτού παρατηρώ ότι, καθώς φαίνεται, το κείμενο της σημειώσεως 1, στοιχείο β', του κεφαλαίου 38 αποκλείει αυτό καθαυτό την εν λόγω κατάταξη, δεδομένου ότι η εν λόγω σημείωση ορίζει ότι το κεφάλαιο αυτό δεν περιλαμβάνει τα μίγματα ουσιών διατροφής ή άλλα που έχουν θρεπτική αξία, των τύπων που χρησιμοποιούνται στην παρασκευή τροφίμων προς βρώση.

Ωστόσο, αυτό το οποίο με οδηγεί να αποκλείσω εντελώς αυτή τη δυνατότητα είναι κυρίως οι επεξηγηματικές σημειώσεις του εναρμονισμένου συστήματος. Κατ' αυτές, η κλάση 3809 περιλαμβάνει μια πολύ μεγάλη σειρά προϊόντων και παρασκευασμάτων που χρησιμοποιούνται γενικά κατά την παρασκευή ή το τελείωμα κλωστών, υφασμάτων, πιλημάτων, χαρτιών, χαρτονιών, δερμάτων ή παρόμοιων υλικών.

Στις εν λόγω σημειώσεις διευκρινίζεται επίσης ότι τα προϊόντα αυτά υπάγονται στην κλάση αυτή λόγω της συνθέσεως και της παρουσιάσεώς τους, βάσει των οποίων προορίζονται για μια ειδική χρήση στις βιομηχανίες που διαλαμβάνονται στο κείμενο της κλάσεως αυτής (κλωστοϋφαντουργία, βιομηχανία χαρτιού και δέρματος) ή σε παρόμοιες βιομηχανίες.

Όμως, το επίδικο προϊόν δεν έχει το χαρακτηριστικό αυτό που βασίζεται στον προορισμό του προϊόντος, το οποίο εξάλλου φαίνεται ότι είναι απαραίτητο για να καταταγεί ένα προϊόν σ' αυτή την συγκεκριμένη δασμολογική κλάση λόγω ιδίως των πολλαπλών δυνατοτήτων χρησιμοποιήσεως των προϊόντων με βάση το άμυλο, ενώ το ως άνω προϊόν, όπως υπογραμμίζει και το ίδιο το αιτούν δικαστήριο, είναι αντίθετα προϊόν το οποίο δεν φαίνεται ότι προορίζεται ειδικά, λόγω της φύσεως και της παρουσιάσεώς του, να χρησιμοποιηθεί στις προαναφερθείσες χημικές βιομηχανίες.

7. Επομένως, εφόσον αποκλείονται οι κλάσεις 1901, 3505 και 3809, δεν απομένει παρά να επανέλθουμε στο σημείο αφετηρίας, ήτοι

στην κλάση 1108 και, ειδικότερα, στη διάκριση 1108 1300 σχετικά με το άμυλο πατάτας, τούτο δε σύμφωνα προς τον προαναφερθέντα γενικό κανόνα 3, στοιχείο β', κατά τον οποίο τα μίγματα μπορούν να κατατάσσονται σε συνάρτηση με την ύλη που τους προσδίδει τον ουσιαστικό τους χαρακτήρα.

Εντούτοις, κατά την προσφεύγουσα της κύριας δίκης, η κατάταξη αυτή αντιβαίνει προς τους ορισμούς του κανονισμού (ΕΟΚ) 28/90 της Επιτροπής, της 4ης Ιανουαρίου 1990 [3].

Κατά το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού και το σημείο 3 του παραρτήματός του, πρέπει να κατατάσσονται στη διάκριση 1108 1300 τα προϊόντα που εμφανίζονται με μορφή λεπτής, λευκής σκόνης και αποτελούνται από μίγμα φυσικού αμύλου πατάτας και μικρών ποσοτήτων ακετυλιωμένου αμύλου πατάτας ή ελάχιστα ακετυλιωμένο άμυλο πατάτας, έχουν δε περιεκτικότητα σε άμυλο ίση ή μεγαλύτερη από 95 % κατά βάρος και περιεκτικότητα σε ακετύλιο μικρότερη από 0,5 % κατά βάρος. Στην αιτιολογία που παρατίθεται στο παράρτημα αναφέρεται ότι, λόγω των χαρακτηριστικών τους (ιδίως λόγω της μικρής περιεκτικότητας σε ακετύλιο), τα προϊόντα αυτά πρέπει να θεωρούνται ως άμυλα του κωδικού ΣΟ 1108 1300 και όχι ως εστεροποιημένα άμυλα του κωδικού ΣΟ 3505 1050.

Κατά την προσφεύγουσα οι διατάξεις αυτές επιβεβαιώνουν την άποψη ότι το εν λόγω αμυλώδες προϊόν, η περιεκτικότητα σε ακετύλιο του οποίου είναι 0,65 %, πρέπει να καταταγεί μάλλον στη διάκριση 3505 1050.

3 — ΕΕ L 3, σ. 9.

8. Ωστόσο, παρατηρώ επ' αυτού καταρχάς ότι, όπως ορθά ισχυρίστηκε η Επιτροπή, δεν υπάρχουν στοιχεία που να επιβεβαιώνουν τη σκέψη ότι ο προαναφερθείς κανονισμός αποσκοπεί στο να αντιδιαστείλει, σε συνάρτηση με την περιεκτικότητά τους σε ακετύλιο, μεταξύ του φυσικού αμύλου της διακρίσεως 1108 1300 και του εστεροποιημένου αμύλου της διακρίσεως 3505 1050. Ο κανονισμός αυτός περιορίζεται απλώς στο να διευκρινίσει ότι ένα αμυλώδες προϊόν που έχει τα περιγραφόμενα στο παράρτημά του χαρακτηριστικά πρέπει να κατατάσσεται πάντοτε στη διάκριση 1108 1300, χωρίς όμως να δίδει συγκεκριμένες οδηγίες όσον αφορά την κατάταξη ενός αμυλώδους προϊόντος με περιεκτικότητα σε ακετύλιο ελαφρά μεγαλύτερη του 0,5 %.

Δεύτερον, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι ένας κανονισμός της Επιτροπής σχετικά με την κατάταξη ειδών στο Δασμολόγιο δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να τροποποιήσει το κείμενο ή το περιεχόμενο της Συνδυασμένης Ονοματολογίας και ότι, κατά πάγια νομολογία, το καθοριστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει να αναζητείται, κατά κανόνα, στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά και τις ιδιότητές τους, όπως προκύπτουν από το κείμενο των δασμολογικών κλάσεων και των σημειώσεων που αφορούν τα μέρη ή τα κεφάλαια του Κοινού Δασμολογίου.

Όμως, ναι μεν η περιεκτικότητα σε ακετύλιο του αμύλου αποτελεί ένδειξη του βαθμού μεταποιήσεώς του, με άλλα λόγια δείχνει σε ποιο βαθμό έχει τροποποιηθεί το άμυλο, όμως περιεκτικότητα σε ακετύλιο ελαφρά ανώτερη της διαλαμβανόμενης στο σημείο 3 του παραρτήματος 28/90 δεν αποτελεί αυτή καθαυτή επαρκές στοιχείο για την κατάταξη του εν λόγω προϊόντος στα εστεροποιημένα άμυλα.

9. Επομένως, ενόψει των προηγουμένων παρατηρήσεων προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει τις ακόλουθες απαντήσεις στα ερωτήματα του Bundesfinanzhof:

«Η Συνδυασμένη Ονοματολογία πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι πρέπει να κατατάσσεται στη διάκριση 1108 1300 ένα αμυλώδες προϊόν (με περιεκτικότητα σε άμυλο 99 % κατά βάρος και περιεκτικότητα σε ακετύλιο 0,65 % κατά βάρος, που καθορίζονται με τη μέθοδο Ewers), το οποίο αποτελείται από φυσικό άμυλο πατάτας αναμεμιγμένο με εστέρα αμύλου πατάτας, ουδετεροποιημένο και απαλλαγμένο από ακετυλαλδεδη, που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στη βιομηχανία του χαρτιού ή την κλωστοϋφαντουργία και το οποίο επίσης μπορεί, εκ της φύσεώς του, να χρησιμοποιηθεί για την ανθρώπινη κατανάλωση, μολονότι αυτό δεν επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία περί των τροφίμων.»